

ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΓΕΝΟΥΣ ΕΚ ΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ

Καί ἡ διάφορος σημασία τοῦ αὐτοῦ οὐσιαστικοῦ φέρει πολλάκις διαφορὰν εἰς τὸ γένος του· οὕτω.

Ο' ζυγός, καθὼς καὶ τὴν σήμερον τὸ ἐννοοῦμεν οὐδετέρως δὲ τὸ ζυγόν, ἢ ζυγαρία.

Ο' ἵππος, αὐτὸ τὸ ζῶον· ἢ ἵππος, τὸ ἵππικόν.

Ο' λέκιθος, ζωμός τις ἀπὸ ὄσπρια· ἢ λέκιθος, τὸ κίτρινον τοῦ ὠοῦ.

Ο' λίθος, ἢ πέτρα· ἢ λίθος, τὸ πολύτιμον πετράδιον.

Ο' νῶτος, τὸ ὀπίσθιον τοῦ ζώου· τὸ νῶτον (πληθ. τὰ) τοῦ ἀνθρώπου.

Ο' στύραξ, τὸ ξύλον τῆς λόγγης· ἢ στύραξ, τὸ ῥητινώδες καὶ εὐώδες κῶμι τοῦ στύρακος φυτοῦ.

Ο' χάραξ, τὸ μὲ πασσάλους περιγραφμένον στρατόπεδον· ἢ χάραξ, ὁ πάσσαλος, εἰς τὸν ὁποῖον τὸ κλῆμα τῆς ἀμπέλου ἐπιστηρίζεται.

Εἰς οὐσιαστικά τινα, τὰ ὁποῖα δὲν εἶναι κοινὰ κατὰ τὸ γένος, τὸ θηλυκὸν λαμβάνει ἰδιαιτέραν τιὰν κατάληξιν· ἢ προστίθεται εἰς τὴν κατάληξιν τοῦ ἀρσενικοῦ τὸ ις, ὡς, Ἑλλην, Ἑλληνίς· ἢ μεταβάλλεται τοῦ ἀρσενικοῦ ἢ κατάληξις, ὡς εἰς τὰ ἀκόλουθα.

Α'. Τῶν εἰς ης ἀρσενικῶν ἢ κατάληξις μεταβάλλεται ἢ εἰς ις, ὡς, δεσπότης, δεσπότις· πολίτης, πολίτις· ἀρτοποιῆς, ἀρτοπῶλις· ἢ εἰς τρια, ὡς, ποιητής, ποιήτρια· κιθαριστής, κιθαρίστρια· καὶ γενικῶς τῶν εἰς της παραγομένων ἀπὸ τοῦ τρίτου προσώπου τοῦ πθητικοῦ παρακειμένου· ἢ εἰς τρις, ὡς ἀλέτης, ἀλετρίς· ὀρχηστής, ὀρχηστρίς· αὐλητής, αὐλητρίς.

Τὸ θηλυκὸν τοῦ πένης καὶ θῆς εἶναι πένησσα, θῆσσα.

Β'. Τῶν εἰς ος, ἐὰν μὲν προηγῆται τῆς καταλήξεως αὐτῶν ρωνῆεν, ἢ ρ, μεταβάλλεται εἰς α, ὡς, ἐκυρός, ἐκυρά· ἐὰν δὲ μὴ, εἰς η, ὡς, δοῦλος, δούλη. Ἄλλων δὲ πάλιν ἢ κατάληξις μεταβάλλεται εἰς ις, ὡς, στρατηγός, στρατηγίς· αἰχμάλωτος, αἰχμαλωτίς· κάπηλος, καπηλίς· ξύμμαχος, ξυμμαχίς· τυράννος, τυραννίς, ἢ τοῦ τυράννου γυνή. Ὀλίγων δὲ τινῶν μεταβάλλεται εἰς αινα, ὡς, θεός, θείαινα· λύκος, λύκαινα. Κατὰ τὴν διάλεκτον τῶν Ἀλεξανδρινῶν, διάκονος, διακόνισσα.

Γ'. Τῶν εἰς ξ καὶ αψ εἰς ασσα ἄναξ, ἄιασσα· φάψ, φάσσα· πλὴν τοῦ κόλαξ, κολακίς· καὶ προφύλαξ, προσφυλακίς.

Δ' Τῶν εἰς εὐς εἰς εἰα' ἱερεὺς, ἱερεῖα' βασιλεὺς, βασίλεια' καὶ ἔτι εἰς ις καὶ ισσα' βαλανεὺς, βαλανίς, καὶ βαλάνισσα' βασιλεὺς, βασιλῆς, καὶ βασίλισσα.

Ε' Τῶν εἰς ἦρ εἰς εἰρα' σωτήρ, σώτειρα' δοτήρ, δότεира. Τὸ δὲ σημαντρίς, εἶναι ὡς ἐπίθετον ἐκ τοῦ σημαντήρ, ὡς, σημαντρίς γῆ.

ΣΤ' Τῶν εἰς ιξ εἰς ισσα' Φοίνιξ, Φοίνισσα' Κίλιξ, Κίλισσα.

Ζ' Τῶν εἰς υς εἰς υσσα' Λίβυς, Λίβυσσα.

Η' Τῶν εἰς ὦρ εἰς εἰρα' Πανδαμάτωρ, πανδαμάτειρα' ἐκ δὲ τοῦ συλλήπτωρ, συλλήπτρια' πιθανῶς ὅμως ἡ βᾶσις τούτων εἶναι εἰς τοὺς ἀχρήστους σχηματισμοὺς, πανδαμάτηρ, καὶ συλλήπτῆς, οὕτω καὶ συμπαίστωρ, συμπαίστης, συμπαίστρια.

Θ' Τῶν εἰς ὦν εἰς αἰνα' λέων, λέαινα' δράκων, δράκαινα' Λάκων, Λάκαινα' θεράπων, θεράπαινα' ἀλεκτροῶν, ἀλεκρύαινα.

Ι' Τῶν εἰς ὠς εἰς ὠίς, καὶ ὠίνη, καὶ ὠῖσσα' δμῶς, δμῶίς' ἥρως, ἥρωίς, καὶ ἥρωίνη, καὶ ἥρώισσα' Τινὰ δὲ κάμνουσι τὸ θηλυχὸν εἰς ας, Τρῶς, Τρωάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'

ΠΕΡΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

Ἀντωνυμῖαι λέγονται ἀπλῶς αἱ λέξεις ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα εἰς τόπον ὀνομάτων. Μεταχειρίζομεθα δὲ κυρίως τὰς ἀντωνυμίας, διὰ τὴν διακρίνωμεν τὰ πρόσωπα, καθὼς, ΕΓΩ λέγω, ΣΥ ἀκούεις, αὐτὸς γράφει ἢ διὰ τὴν δείχνωμεν τὸν ἄνθρωπον, ἢ τὸ πρᾶγμα, περὶ τοῦ ὁποίου λαλοῦμεν, καθὼς, ΤΟΥΤΟΝ ἐπαινῶ, ΕΚΕΙΝΟΝ σέβομαι· ΤΟΥΤΟ προκρίνω· ἢ διὰ τὴν ἀναφέρωμεν τὸν νοῦν εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἢ εἰς τὸ πρᾶγμα, τὸ ὁποῖον πρὸ ὀλίγου εἶπομεν, καθὼς, σέβου τὸν Θεόν, ὃς ἐποίησε τὰ πάντα· ἢ τέλος πάντων, διὰ τὴν φανερόνωμεν ἄλλην τινὰ περίστασιν, εἰς τὴν ὁποίαν εἴαν μεταχειρισθῶμεν τὰ ὀνόματα τῶν προσώπων, ἢ τῶν πραγμάτων, δλόγος κατασταίνεται ἀσπῆς καὶ ἀσαφῆς.

Αἱ ἀντωνυμῖαι ἔχουσι διαφοροὺς χωριστὰς ὀνομασίας, κατὰ τὴν παραστατικὴν τῶν δυνάμιν, ἢ κατὰ τὴν περίστασιν εἰς τὴν ὁποίαν με-

ταχειριζόμεθα αὐτάς· ὅθεν ὀνομάζονται Προσωπικαί, Δεικτικαί Ἄναφορικαί, Αὐτοπαθεῖς, Ἀλληλοπαθεῖς, Ἀόριστοι Ἐρωτηματικά.

Π Ρ Ο Σ Ω Π Ι Κ Α Ι.

Προσωπικαί λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα διὰ νὰ διακρίνωμεν τὰ συνομιλοῦντα πρόσωπα. Καί ἐπειδὴ εἰς πᾶσαν ὁμιλίαν ἐμβαίνουντι τὸ πλεον τρία πρόσωπα, α. ὁ λαλῶν, εἴτε εἰς μόνος εἶναι, εἴτε πολλοί· β' ἐκεῖνος, πρὸς τὸν ὁποῖον λαλεῖ· καὶ γ' ἐκεῖνος περὶ τοῦ ὁποῖου λαλεῖ, φυσικὰ λοιπὸν αἱ προσωπικαί ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς, δηλαδή. Πρωτοπρόσωπος, Δευτεροπρόσωπος, Τριτοπρόσωπος. Κλίνονται δὲ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

ΠΡΟΤΟΠΡΟΣΩΠΟΣ.

Ἀριθμὸς ἐνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ὀν. ἐγὼ	Ὀν. καὶ	Ὀν. ἡμεῖς
Γεν. ἐμοῦ	Αἰτιατ.	Γεν. ἡμῶν
Δοτ. ἐμοί	Γεν. καὶ	Δοτ. ἡμῖν
Αἰτ. ἐμέ	Δοτικῆ,	Αἰτ. ἡμᾶς
Ἄριθμὸς ἐνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ὀν. σὺ	Ὀν. καὶ	Ὀν. ὑμεῖς
Γεν. σου	Αἰτιατ.	Γεν. ὑμῶν
Δοτ. σοί	Γεν. καὶ	Δοτ. ὑμῖν
Αἰτ. σέ	Δοτικῆ,	Αἰτ. ὑμᾶς
Ἄριθμὸς ἐνικός.	Δυϊκός.	Πληθυντικός.
Ὀν. —	Ὀν. καὶ	Ὀν. σφεῖς
Γεν. οὗ	Αἰτιατ.	Γεν. σφῶν
Δοτ. οἷ	Γεν. καὶ	Δοτ. σφίσι
Αἰτ. ἐ	Δοτικῆ,	Αἰτ. σφᾶς
		Οὐδέτ. σφέα.

Παρατηρήσεις.

Α'. Αἱ προσωπικαί ἀντωνυμίαι, ἐπειδὴ παριστάνουσιν ὠρισμένα πρόσωπα, διὰ τοῦτο δὲν ἐπιδέχονται ἄρθρον, οὔτε γένος ἔχουσι (πλὴν τοῦ σφέα) ἐκ τοῦ σχηματισμοῦ των, καθὼς τὰ ὀνόματα.

Β'. Ἡ τριτοπρόσωπος λαμβάνεται εἰς τοὺς Ἀττικοὺς πεζογράφους ἐπὶ ταυτοπροσωπίας ἀντὶ συνθέτου, καὶ ἐπὶ ἑτεροπροσωπίας

ἀντὶ τῆς αὐτός· Ὅμηρος, Ἡρόδοτος, καὶ οἱ Ἀττικοὶ ποιηταὶ μεταχειρίζονται αὐτὴν συχνότερα ἀντὶ τῆς αὐτός. Ἡ οὐδετέρα σφῆα, εὐρίσκειται συχνὰ εἰς τὸν Ἡρόδοτον.

β. Εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τῆς προτοπροσώπου ἀποβάλλεται πολλάκις τὸ ε, καὶ ὁ τόνος αὐτῶν ἐγκλίνεται ὡς, σῶμά μου.

γ. Τὸ γε ἐγκλιτικὸν μόριον προστίθεται ἐμφαντικῶς, εἰς τὰς ἀποκρίσεις μάλιστα, ὡς, ἔγωγε, ἔμοιγε.

Κ Τ Η Τ Ι Κ Α Ι.

Κτήτορα λέγομεν τὸν κύριον τινὸς πράγματος· ἔταν λοιπὸν θέλωμεν γὰ φανερώσωμεν προσωπικῶς τὸν κτήτορα, κάμνομεν ἀπὸ τὰς προειρημένας προσωπικὰς ἀντωνυμίας ἄλλας τινὰς, αἵτινες λέγονται κτητικά, καὶ γίνονται κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

Ἀπὸ τὴν ἐνικὴν γενικὴν ἐμοῦ γίνεται ἡ κτητικὴ, ἐμὸς, ἥτις φανερόναι ἓνα κτήτορα πρώτου προσώπου, καὶ συντροφεύεται πάντοτε μὲ τὸ ὄνομα λεγόμενον ἢ ἐννοούμενον, τὸ παραστατικὸν τοῦ κτήματος· ὡς, ὁ ἐμὸς πατήρ· ὁ ἐμὸς οἶκος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα τοῦ κτήματος εἶναι ἢ ἀρσενικόν, ἢ θηλυκόν, ἢ οὐδέτερον, διὰ τοῦτο καὶ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία λαμβάνει συμφώνως ἀρσενικόν, θηλυκόν, ἢ οὐδέτερον σχηματισμόν· ὅθεν λέγομεν

ὁ ἐμὸς οἶκος.

ἡ ἐμὴ τράπεζα.

τὸ ἐμὸν βιβλίον.

ἔχει δὲ ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία καὶ ἐνικὸν καὶ δυϊκόν, καὶ πληθυντικὸν ἀριθμόν· διότι καὶ τὰ κτήματα εἶναι ἢ ἓν, ἢ δύο, ἢ πολλά.

Ἀπὸ τοῦ δυϊκοῦ γὰρ γίνεται νωίτερος, ἥτις φανερόναι δύο κτήτορας πρώτου προσώπου, καὶ κλίνεται τριγενῶς, καὶ κατὰ πάντα ἀριθμόν, διὰ τὰς προειρημένας αἰτίας.

Ἀπὸ τοῦ πληθυντικοῦ ἡμεῖς γίνεται ἡμέτερος, ἥτις φανερόναι πολλοὺς κτήτορας πρώτου προσώπου, καὶ κλίνεται ὡς αἱ ἀνωτέρω, τριγενῶς, καὶ κατὰ πάντα ἀριθμόν, διὰ τὰς αὐτὰς αἰτίας.

Οὕτω γίνονται καὶ τοῦ δευτέρου προσώπου αἱ κτητικά·

ἀπὸ τοῦ σοῦ, σός·
 ἀπὸ τοῦ σφῶϊ, σφωίτερος·
 ἀπὸ τοῦ ὑμεῖς, ὑμέτερος.

Αἱ δὲ τοῦ τρίτου προσώπου κτητικαὶ διὰ μὲν τὸ ἐνικὸν πρόσωπον εἶ-
 ναι ἐός, ἐά, ἐόν, καὶ ὄς, ἢ ὄν· διὰ δὲ τὸ δυϊκὸν καὶ πληθυντικὸν,
 σφέτερος ἀπὸ τοῦ σφεῖς.

Π Ι Ν Α Ξ

ΤΩΝ ΚΤΗΤΙΚΩΝ ΑΝΤΩΝΥΜΙΩΝ.

Πρώτου προσώπου.	Δευτέρου προσώπου.	Τρίτου προσώπου.
ἐμός . . .	σός . . .	ὄς, ἢ, ἐός
ἐμή . . .	σή . . .	ἐή
ἐμόν . . .	σόν . . .	ἐόν
διὰ ἕνα κτήτορα	διὰ ἕνα κτήτορα.	διὰ ἕνα κτήτορα.
νωίτερος	σφωίτερος	σφέτερος
νωίτέρα	σφωίτέρα	σφετέρα
νωίτερον	σφωίτερον	σφέτερον
διὰ δύο.	διὰ δύο.	διὰ δύο καὶ πολλούς.
ἡμέτερος	ὑμέτερος	καὶ σφέος, σφέα, σφέον,
ἡμετέρα	ὑμετέρα	σφός, σφή, σφόν
ἡμέτερον	ὑμέτερον	
διὰ πολλούς	διὰ πολλούς.	

Παρατηρήσεις.

Α. Ὡς κτητικαὶ ἀντωνυμίαι λαμβάνονται καὶ τὰ ἡμεδαπός, ὑμεδαπός, σύνθετα ἐκ τοῦ ἕδαφος, καὶ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν ἡμῶν ὑμῶν· ἀντί, ἡμέτερος, ἢ ὑμέτερος πολίτης

Β. Τὰ δυϊκὰ τῶν ἀνωτέρω κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, καὶ τὰ ἐνικὰ τοῦ τρίτου προσώπου, εἶναι εὐχρηστα εἰς τοὺς ποιητάς.

Γ. Ἡ κτητικὴ ἀντωνυμία σφέτερος λαμβάνεται εἰς τοὺς ποιητάς καὶ ἐπὶ πρώτου, καὶ ἐπὶ δευτέρου προσώπου.

Δ Ε Ι Κ Τ Ι Κ Α Ι .

Δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι τὰς ὁποίας μεταχειριζόμεθα, δείχνοντες τὰ πράγματα· καὶ διὰ μὲν τὰ μακρὰν εὐρι-

σκόμμενα, λέγομεν, ἐκεῖνος· διὰ δὲ τὰ πλησίον, οὗτος. Κλίνονται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἄρσενικόν. Θηλυκόν. Οὐδέτερον.

Ἐνικός.

Ὄνομ.	οὗτος	αὕτη	τούτο
Γενική,	τούτου	ταύτης	τούτου
Δοτική,	τούτῳ	ταύτῃ	τούτῳ
Αἰτιατ.	τούτον	ταύτην	τούτο

Δυϊκός.

Ὄνομ. καὶ	} τούτῳ	ταῦτα	τούτῳ
Αἰτιατική			
Γενικ. καὶ	} τούτοις	ταῦται	τούτοις
Δοτική			

Πληθυντικός.

Ὄνομ.	οὗτοι	αὗται	ταῦτα
Γενική,	τούτων	τούτων	τούτων
Δοτική,	τούτοις	ταύταις	τούτοις
Αἰτιατ.	τούτους.	ταύτας.	ταῦτα.

Ἐνικός.

Ὄνομ.	ἐκεῖνος	ἐκεῖνη	ἐκεῖνο
Γενική,	ἐκείνου	ἐκείνης	ἐκείνου
Δοτική,	ἐκείνῳ	ἐκείνῃ	ἐκείνῳ
Αἰτιατ.	ἐκείνον	ἐκείνην	ἐκεῖνο

Δυϊκός.

Ὄν. καὶ	} ἐκείνῳ	ἐκείνα	ἐκείνῳ
Αἰτιατ.			
Γεν. καὶ	} ἐκείνοις	ἐκείναις	ἐκείνοις
Δοτική,			

Πληθυντικός.

Ὄνομ.	ἐκεῖνοι	ἐκεῖναι	ἐκεῖνα
Γενική,	ἐκείνων	ἐκείνων	ἐκείνων
Δοτική,	ἐκείνοις	ἐκείναις	ἐκείνοις
Αἰτιατ.	ἐκείνους.	ἐκείνας.	ἐκεῖνα.

Τὰ ἄρθρα Ὅ, Ἠ, ΤΟ, ἐνωμένα μὲ τὸ μόριον ΔΕ, καὶ λαμβάνοντα εἰς ἑαυτὰ τὸν τόνον, ἔχουσι δύναμιν ἀντωνυμιῶν δεικτικῶν, καὶ κλίνονται κατὰ τὸν συνειθισμένον τρόπον·

ὄδε, τοῦδε, κ. τ. λ.

ἦδε, τῆςδε, κ. τ. λ.

τόδε, τοῦδε, κ. τ. λ.

Παρατηρήσεις.

Α. Αἱ δεικτικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται ἄρθρον· διότι τὰ ἄρθρα χρησιμεύουσι διὰ νὰ προσδιορίζωσι τὰ πράγματα, ἀλλ' αἱ ἀντωνυμίαι αὐταὶ τὰ προσδιορίζουσιν ἀφ' ἑαυτῶν.

Β. Οἱ Ἄττικοὶ συνειθίζουσι νὰ προσθέτωσιν Ἰ εἰς τὸ τέλος τῶν δεικτικῶν ἀντωνυμιῶν, λέγοντες, οὕτοσί, αὐτηῖ, τουτοῖ, καὶ τουτί, οὕτω καὶ ταυτί, κ. τ. λ.

Γ. Ἡ ἀντωνυμία οὗτος, ἡ μόνη, ἡ μετὰ τοῦ Ὡ κλητικῶς μορίου, λαμβάνεται ἐπὶ δευτέρου προσώπου, ἀντὶ τοῦ σύ.

Δ. Οἱ Ἰωνες παρενθέτουσι συχνὰ τὸ ε πρὸ τῆς πτωτικῆς καταλήξεως, καθὼς, τουτέου, τουτέω, τουτέων, τουτέους, κ. τ. λ. ἀντὶ, τούτου, τούτω, κ. τ. λ.

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ.

Ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι λέγονται ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας μεταχειρίζομεθα, ἀναφέροντες τὸν νοῦν εἰς τὰ προλεγμένα, χωρὶς νὰ ἐξαναλέγωμεν τὰ αὐτὰ ὀνόματα· κλίνονται δὲ καὶ αὐταὶ τριγενῶς·

Ἄρσενικόν· Θηλυκόν· Οὐδέτερον·

Ἐνικός.

Ὄνομ.	αὐτός	αὐτή	αὐτό
Γενική,	αὐτοῦ	αὐτῆς	αὐτοῦ
Δοτικῆ,	αὐτῶ	αὐτῇ	αὐτῶ
Αἰτιατ.	αὐτόν	αὐτήν	αὐτό

Δυϊκός.

Ὄν. καὶ			
Αἰτιατ.	αὐτῶ	αὐτά	αὐτῶ
Γεν. καὶ			
Δοτικῆ,	αὐτοῖν	αὐταῖν	αὐτοῖν

Πληθυντικός.

Όνομ.	αὐτοί	αὐταί	αὐτά
Γενική,	αὐτῶν	αὐτῶν	αὐτῶν
Δοτική,	αὐτοῖς	αὐταῖς	αὐτοῖς
Αἰτιατ.	αὐτούς.	αὐτάς.	αὐτά.

Ἄρσενικόν. Θηλυκόν. Οὐδέτερον.

Ενικός.

Όνομ.	ὁ	ἡ	ὁ
Γενική,	οὔ	ῆς	οὔ
Δοτική,	ῶ	ῆ	ῶ
Αἰτιατ.	ὁν	ῆν	ὁ

Δυϊκός.

Όνομ. καί			
Αἰτιατ.	ῶ	ᾶ	ῶ
Γεν. καί			
Δοτική,	οῖν	αῖν	οῖν

Πληθυντικός.

Όνομ.	οἱ	αἱ	ἅ
Γενική,	ῶν	ῶν	ῶν
Δοτική,	οῖς	αῖς	οῖς
Αἰτιατ.	οὓς.	ᾶς.	ᾶ.

Παρατηρήσεις.

A. Αἱ ἀναφορικαὶ ἀντωνυμίαι δὲν δέχονται ἄρθρον, διότι καὶ αὗται προσδιορίζουσι τὰ πράγματα, ἀναπέρουσαι τὸν νοῦν εἰς τὰ προλελεγμένα.

B. Ἡ αὐτὸς ἐλαμβάνετο ὡς τριτοπρόσωπος· ἡ χρῆσις αὐτῆς, κατὰ ἀναφορικὴν δύναμιν εἶναι εἰς τὰς πλαγίας πτώσεις· ἡ δὲ ὀνομαστικὴ δὲν διακρίνει ἀπλῶς τὸ πρόσωπον, ἀλλὰ φανερόναι καὶ ἐπίτασιν τινὰ, ὡς ἡμεῖς λέγομεν, αὐτὸς ὁ ἴδιος, αὐτός του.

Λέγουσι δὲ καὶ κατὰ κράσιν ὠυτός, ταῦτοῦ, ταῦτῶ, κ.τ.λ. ἀντί, ὁ αὐτός, τοῦ αὐτοῦ, κ.τ.λ. τὸ οὐδέτερον ταῦτὸ εὐρίσκειται καὶ μὲ τὸ ν, ταῦτόν.

Οἱ Ἴωνες παρενθέτουσι καὶ εἰς ταύτην τὸ ε, ὡς αὐτέω, αὐτέην, αὐτέων, αὐτέοισι.

Γ. Ὄταν ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία αὐτὸς λάβῃ ἄρθρον, τότε δὲν κάμνει πλέον ἀναφορὰν, ἀλλὰ φανερόναι ἰσότητα καὶ ὁμοιότητα δύο, ἢ πλειοτέρων πραγμάτων.

Δ. Ἀντὶ τῆς ἐνικῆς αἰτιατικῆς οἱ ποιηταὶ μεταχειρίζονται τὴν μιν καὶ εἰς τὰ τρία γένη· εἰς τὸν Πίνδαρον, καὶ εἰς τοὺς τραγικούς ἀπαντᾶται ὁμοίως ἢ νιν καθ' ἕλα τὰ γένη καὶ ἀριθμούς.

Ε. Ἡ ἀναφορική ἀντωνυμία ΟΣ λαμβάνει πολλάκις καὶ τὸ τις, καὶ γράφεται ὅστις, ἧτις, ὅ, τι. Κλίνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὅστις, οὗτινος. κ. τ. λ. Εἰς δὲ τὸν Ὅμηρον εὐρίσκεται ἕτις ἀντὶ ὅστις, καὶ τὸ ὄ φυλάττεται εἰς ἕλας τὰς πτώσεις· εἰς δὲ τοὺς Ἀττικοὺς εὐρίσκεται ὅτου, ὅτω, ὅτων, ἀντὶ οὗτινος, ὦτινι, ὦντινων.

ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΣ.

Ὄταν τις θέλῃ νὰ φανερώσῃ, ὅτι κάμνει εἰς τὸν ἑαυτὸν τοῦ ἐνέργειαν τινὰ, μεταχειρίζεται ἐν ῥῆμα σημαντικὸν τῆς ἐνεργείας ταύτης, καὶ τὴν ἀντωνυμίαν τὴν παραστατικὴν τοῦ προσώπου του. Ἐπειδὴ δὲ, ὅστις ἐνεργεῖ εἰς ἑαυτὸν, οὗτος πάσχει αὐτὸς ἀρ' ἑαυτοῦ, διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀντωνυμία ἐκείνη λέγεται αὐτοπαθῆς, ὡς παρασταίνουσα τὸ πάσχον αὐτὸ ἀρ' ἑαυτοῦ πρόσωπον.

Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς, καθὼς καὶ τὰ πρόσωπα· κλίνονται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

Πρώτου προσώπου. Δευτέρου προσώπου. Τρίτου προσώπου.

Ἐνικός.

Ἀρσενικόν.

Ὄνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμυτοῦ	σεαυτοῦ	ἐαυτοῦ
Δοτική,	ἐμαυτῶ	σεαυτῶ	ἐαυτῶ
Αἰτιατ.	ἐμαυτόν.	σεαυτόν.	ἐαυτόν.

Θηλυκόν.

Όνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτῆς	σεαυτῆς	ἐαυτῆς
Δοτική,	ἐμαυτῇ	σεαυτῇ	ἐαυτῇ
Αἰτιατ.	ἐμαυτήν.	σεαυτήν.	ἐαυτήν.

Οὐδέτερον.

Όνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐμαυτοῦ	σεαυτοῦ	ἐαυτοῦ.
Δοτική,	ἐμαυτῷ	σεαυτῷ	ἐαυτῷ.
Αἰτιατ.	ἐμαυτό.	σεαυτό.	ἐαυτό.

Μόνου τοῦ τρίτου προσώπου ἡ αὐτοπαθῆς ἀντωνυμία ἔχει πληθυντικὸν ἀριθμὸν, τὸν ὁποῖον, ὅταν ἦναι χρεία, μεταχειρίζονται καὶ εἰς τὸ πρῶτον καὶ εἰς τὸ δεῦτερον πρόσωπον, σχηματίζοντές τον καὶ εἰς τὰ τρία γένη, κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·

Ἄρσενικόν. Θηλυκόν. Οὐδέτερον.

Όνομ.	—	—	—
Γενική,	ἐαυτῶν	ἐαυτῶν	ἐαυτῶν.
Δοτική,	ἐαυτοῖς	ἐαυταῖς	ἐαυτοῖς.
Αἰτιατ.	ἐαυτούς.	ἐαυτάς.	ἐαυτά.

Παρατηρήσεις.

Α'. Αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμίαι λέγονται καὶ σύνθετοι, διότι γίνονται ἀπὸ τὴν σύνθεσιν τῶν πλαγίων πτώσεων τοῦ ἐνικοῦ ἀριθμοῦ τῶν προσωπικῶν καὶ τῆς αὐτός· οὕτως· ἐμαυτοῦ εἶναι ἐκ τῆς γενικῆς ἐμέο, καὶ αὐτοῦ· σεαυτοῦ, ἐκ τῆς σέο καὶ αὐτοῦ· ἐαυτοῦ, ἐκ τῆς ἐο καὶ αὐτοῦ· καὶ κατὰ συναίρεσιν σαυτοῦ, αὐτοῦ, κ. τ. λ. τὸ δὲ ἐμέο, σέο, καὶ ἐο, εἶναι ἀρχαῖαι γενικαὶ τῶν προσωπικῶν. Εἰς τὸν πληθυντικὸν ἀριθμὸν, ἀντὶ τῶν συνθέτων μεταχειρίζονται καὶ τὰς ἀπλᾶς διηρημένας, λέγοντες, ἡμῶν αὐτῶν, ὑμῶν αὐτῶν, σφῶν αὐτῶν, κτλ. ἀντὶ ἐαυτῶν, κτλ. Εἰς τὸν Ὅμηρον εὐρίσκειται πάντοτε διηρημένως, ἐμὲ αὐτόν, σέ αὐτόν, ἐ αὐτόν· οἱ Ἀττικοὶ, καὶ ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τὴν μεταχειρίζονται διηρημένως καὶ εἰς τὸν ἐνικὸν ἀριθμὸν, ἐμοῦ αὐτοῦ, λέγοντες, σοῦ αὐτοῦ. κ.τ.λ.

Β'. Ὀνομαστικὴν καὶ κλητικὴν δὲν ἔχουσιν αἱ αὐτοπαθεῖς ἀντωνυμῖαι, διότι φανερόνουςι πάντοτε ἐνέργειαν γινομένην εἰς αὐτὸ τὸ ἐνεργοῦν ὑποκείμενον, ἢ σχέσιν τινὰ πρὸς αὐτὸ, καὶ ἡ περίστασις αὕτη ἐκφράζεται μὲ πλαγίας πτώσεις.

Γ'. Ἀντὶ γενικῆς αὐτοπαθοῦς ἀντωνυμίας μεταχειρίζονται καὶ τὰ ἐπίθετα, οἴκεϊος, ἰδίος.

Α Λ Λ Η Λ Ο Π Α Θ Η Σ .

Ὄταν δύο, ἢ πλείοτεροι ἄνθρωποι κάμνωσιν ἀμοιβαίως ἐνέργειαν τινὰ, ὁ εἷς εἰς τὸν ἄλλον, διὰ νὰ φανερώσωσι τὴν ἀμοιβαίαν ταύτην ἐνέργειαν, μεταχειρίζονται τὴν λέξιν ἀλλήλους, ἣτις γίνεται ἐκ τοῦ ὀνόματος ἄλλος, καὶ λέγεται ἀντωνυμία ἀλληλοπαθῆς, ὡς παρασταίνουσα πρόσωπα πάσχοντα τὸ ἐν ἀπὸ τὸ ἄλλο. Κλίνεται δὲ καὶ εἰς τὰ τρία γένη, καὶ εἰς τοὺς δύο ἀριθμοὺς κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον.

Ἀρσενικόν. Θηλυκόν. Οὐδέτερον.

Δυϊκός.

Ὀνομαστικῆ,	—	—	—
Γεν. καὶ Δοτ.	ἀλλήλοισιν	ἀλλήλαιν	ἀλλήλοισιν
Αἰτιατικῆ,	ἀλλήλω	ἀλλήλα	ἀλλήλω.

Πληθυντικός.

Ὄνομ.	—	—	—
Γενική,	ἀλλήλων	ἀλλήλων	ἀλλήλων
Δοτικῆ,	ἀλλήλοισι	ἀλλήλαις	ἀλλήλοισι
Αἰτιατ.	ἀλλήλους.	ἀλλήλας.	ἀλλήλα.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ.

Ὄταν, μὴν ἐξεύροντες τὸ πρόσωπον, ἐρωτῶμεν, διὰ νὰ μάθωμεν αὐτὸ, μεταχειρίζομεθα τὴν, ΤΙΣ. Ὄταν δὲ οἱ ἄνθρωποι ἦναι δύο, καὶ ἐρωτῶμεν περὶ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν, τότε μεταχειρίζομεθα τὴν πότερος. Κλίνονται δὲ καὶ αἱ δύο αὗται ἐρωτηματικαὶ ἀντωνυμῖαι ἀνάρθως.

			Ἀρσενικόν καὶ θηλυκόν.		
Ἐνικός.		Δυϊκός.	Πληθυντικός.		
Ὄνομ.	τίς	Ὄν. καὶ	} τίγε	Ὄνομ.	τινες
Γενική,	τίνος	Αἰτιατ.		Γενική,	τίνων
Δοτική,	τίνι	Γεν. καὶ		Δοτική,	τίσι
Αἰτιατ.	τίνα	Δοτική		Αἰτιατ.	τίνας.

Οὐδέτερον.					
Ὄνομ.	τί	Ὄν. καὶ	} τίγε	Ὄνομ.	τίνα
Γενική,	τίνος	Αἰτιατ.		Γενική,	τίνων
Δοτική,	τίνι	Γεν. καὶ		Δοτική,	τίσι
Αἰτιατ.	τί	Δοτ.		Αἰτιατ.	τίνα.

Ἀρσενικόν. Θηλυκόν. Οὐδέτερον.
Πότερος Ποτέρα Πότερον.

Ἡ πότερος κλίνεται καὶ εἰς τὰ τρία γένη, ὡς τὰ ὀνόματα τῆς δευτέρας καὶ τρίτης κλίσεως τῶν ἰσοσυλλάβων.

Παρατηρήσεις.

A. Ἀντὶ τῆς ἐνικῆς γενικῆς καὶ δοτικῆς ἐρωτηματικῆς **ΤΙΣ** μεταχειρίζονται πολλάκις τὸ ἄρθρον, τοῦ, τῶ.

ἌΟΡΙΣΤΟΙ.

Ὅταν τὸ πρόσωπον δὲν ᾖναι προσδιορισμένον, ἀλλ' ἄγνωστον, καὶ ἄοριστον, μεταχειρίζομεθα τὴν ἄοριστον **ΤΙΣ**. διαφέρει δὲ αὕτη ἀπὸ τὴν ἐρωτηματικὴν, διότι αἱ πλάγια αὐτῆς πτώσεις λαμβάνουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν, καὶ κλίνεται, τίς, τίνος, τίνι, τινά, κ.τ.λ. Βάλλεται πρὸς τούτοις κατόπιν τῶν ὀνομάτων, καὶ ἐγκλί-
(1), ὡς ὅταν λέγωμεν, ἄνθρωπός τις ἀγαθοῦ τίνος.

Παρατηρήσεις.

A. Ἡ ἄοριστος ἀντωνυμία ἔσσις κλίνεται ὡς ἡ ἀναφορική καθ' ὅλα τὰ γένη καὶ ἀριθμούς· ὅστις, οὗ τίνος, ὅτινα, ὄντινα, κτλ.

B. Τὸ ἄττα ψιλούμενον, λαμβάνεται ἄττικῶς ἀντὶ τοῦ πληθυντικοῦ ἄοριστου τινά, δατυνόμενον δὲ, ἀντὶ τοῦ, ἄτινα. Ὁμοίως καὶ τὸ, ὅτου, ὅτω, ὅτων, ἀντὶ οὗ τίνος, ὅτινι, ὄντινων.

Γ. Εἰς τὰς ἄοριστους ἀντωνυμίας τάττεται καὶ ἡ λέξις, δεῖνα, τὴν ὁποίαν μεταχειρίζομεθα, ὅταν λαλῶμεν γενικῶς, ἢ δὲν θέλω-

(1) Βλέπε περὶ ἐγκλιτικῶν.

μεν γὰ εἴπωμεν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου. Κλίνεται δὲ κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ μὲ τὰ τρία ἄρθρα, ὄ, ἦ, τό.

	Ἐνικός	Πληθυντικός.
Ὄνομ.	ὁ δεῖνα	οἱ δεῖνες
Γεν.	τοῦ δεῖνος	τῶν δεῖνων
Δοτική,	τῷ δεῖνι	καὶ ἀλλίως. ἐνίοτε ὁ δεῖνα,
Αἰτιατ.	τὸν δεῖνα	τοῦ δεῖνα κ.τ.λ.

Δ. Ἐτι τὸ, ὄποτερος, τὸ ὁποῖον φανερόναι ἀπροσδιόριστως ἓνα ἐκ τῶν δύο, καὶ κλίνεται ἀνάρθρως καὶ τριγενῶς, ὄποτερος, ὄποτέρω, ὄποτερον.

ΣΥΣΧΕΤΙΚΑ.

Εἶναι τινὲς ἐπιθετικαὶ λέξεις, τῶν ὁποίων αἱ ἔννοιαι ἀνακαλοῦσιν εἰς τὸ πνεῦμα ἢ μίαν τὴν ἄλληλην, καὶ διὰ τοῦτο αἰτιαυταὶ λέξεις λέγονται ἀπὸ τοῦς γραμματικοῦς συσχετικὰ, τὰ ὅποια δηλαδὴ ἔχουσι συναλλήλως σχέσιν, σύνθεσιν· αὗται εἶναι, τόσος, ὅσος, τηλίκοσ, ἠλίκοσ· τοῖος, οἷος· ἦ, τοσοῦτος, τηλικούτος, τοιοῦτος, τὰ ὅποια ἄλλοι μὲν θεωροῦσιν ὡς σύνθετα ἀπὸ τὰ πρῶτα καὶ ἀπὸ τὴν δεικτικὴν ἀντωνυμίαν οὗτος, ἄλλοι δὲ θέλουσιν ὅτι τὸ μέρος οὗτος δὲν εἶναι παρὰ ὑπερθετικὴ ἐπίτασις τῆς καταλήξεως ος· ἢ ἀναλογία ὅμως τῆς μορφῆς των καθ' ὅλα τὰ γένη καὶ ἀριθμοῦς φαίνεται ὅτι δικαιοῦναι μᾶλλον τὴν σύνθεσιν. Λαμβάνουσιν ἀκόμη, καθὼς καὶ ἡ δεικτικὴ ἀντωνυμία, τὸ ἐμφαντικὸν ἰ, ὡς, τοιοῦτοσί τοιοῦτονι, τοσοῦτοσί, κ.τ.λ. Ἄλλ' ὅπως καὶ ἂν ἔχη περὶ τούτου, τὰ συσχετικὰ ταῦτα ἐμποροῦσι γὰ τάττωνται εἰς τὰς ἀντωνυμίας, καὶ τὰ μὲν ἀρχίζοντα ἀπὸ συμφωνον γὰ θεωροῦνται ὡς δεικτικαὶ ποσότητος καὶ ποιότητος, ὅποια τὰ, τόσος, τοσοῦτος, τηλίκοσ, τηλικούτος· τὰ δὲ ἀπὸ φωνῆεν, ὡς ἀναφορικά τῶν αὐτῶν, ὅποια τὰ, ὅσος, ὄποσος· οἷος, ὄποῖος· ἠλίκοσ, ὄπηλίκοσ.

Τὸ ποσὸς καὶ ποιὸς ὀξυτονουμένα, φανερόνουςιν ἀπροσδιόριστον ποσότητα καὶ ποιότητα· κατὰ ταύτην τὴν ἀπροσδιόριστον ἔννοιαν λαμβάνεται ἀκόμη καὶ τὸ πηλίκοσ.

Τὰ ἀνωτέρω συσχετικά, καὶ τὰ ἀπροσδιόριστα, ἀποκρίνονται εἰς τὰς ἐρωτηματικάς, πόσος; ποῖος; πηλίκος; κατὰ τὴν ἀκόλουθον τάξιν.

Ἐρωτηματ.	Ἀπροσδιόρ.	Δεικτικ.	Ἀναφορικ.
πόσος;	ποσός	τόσος τοσόςδε τοσοῦτος	ὅσος ὀπόσος
ποῖος;	ποιός	τοῖος τοιόςδε τοιούτος	οῖος
πηλίκος;	πηλίκος	τηλίκος τηλικόςδε τηλικούτος	ἐποῖος ἠλίκος δπηλίκος.

Τὰ ἀναφορικά λαμβανόμενα μόνον, χωρὶς νὰ λέγωνται, ἢ νὰ ἐννοῶνται τὰ συσχετικά, φανερόνουςι τὴν ἐνοιάν των μὲ θαυμασμόν τινα τοῦ λέγοντος.

Τὰ σύνθετα ἀναφορικά ἐν γένει, πρᾶσλαμβάνοντα τὸ μέρος οὖν, φανερόνουςιν ἀοριστίαν, καθὼς, ὅστισοῦν, ἤτισσοῦν, ὅτιοῦν, ὀπηλικοσοῦν. ὀποιοσοῦν. κ.τ.λ. Τοιαύτην ἀοριστίαν δίδουσι εἰς τὴν ἐνοιάν των καὶ τὰ μέρια, δῆ, δῆποτε, ἢ διηρημένως, ἢ συνθέτως, ὅστις δῆποτε καὶ ὅσος δῆποτε. κ.τ.λ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ.

ΠΕΡΙ ΡΗΜΑΤΟΣ.

Ῥήματα, ὡς εἶπομεν, λέγονται αἱ λέξεις ἐκεῖναι, μὲ τὰς ὁποίας φανερόνομεν τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦν, εἴτε εἰς ἑαυτὸ, εἴτε εἰς ἄλλο, ἢ πάσῃ ἀπὸ ἄλλο, ἢ εἰς κατάστασιν τινα εὕρισκόμενον. Εἰς τὴν πρώτην περίστασιν τὸ ῥῆμα λέγεται ἐνεργητικόν· εἰς τὴν δευτέραν, παθητικόν καὶ εἰς τὴν τρίτην οὐδέτερον, ἢ καταστατικόν (1).

(1) Εἶναι τινὰ ῥήματα εἰς παθητικὴν φωνὴν, τὰ ὅποια φανερόνουςι τὸ ὑποκείμενον ἐνεργοῦν εἰς ἑαυτὸ, ὡς, λοῦομαι, φυλάττομαι, ἀντιλοῦω ἑμαυτόν, φυλλάττω ἑμαυτόν· τὰ τοιαῦτα ῥήματα λέγονται μὲσα ἀναφέρονται ὁμῶς καὶ ταῦτα εἰς τὰ ἐνεργητικά. ἔλεπε καὶ κατωτέρω εἰς τὰ ῥήματα.